

Právě čtete

Mimořádné číslo

VĚTRNÍK

Ročník XXXII.

Sobota 20. října 2001

Tak a je to tady. Poslední chvíle, poslední oficiální akce letošního ročníku. Ne vím jak vy, ale já jsem nabírala plnými hrstmi radost ze setkávání, z divadla, z smíchu i potlesku, kamarádství a člověčiny, zkrátka všeho pěkného, co předhlídka může dát. A pak stačí jen pověstná kapička štěstí. My divadelníci ji máme, proto že jsme si na týden dokázali vytvořit kolem sebe iluzi, iluzi, že život na tomto světě je krásný a stojí za to ho žít.

Až budete za sebou zavírat dveře divadla Krakonoš naplněného od propadlé až po vrcholovou lať iluzemi, nechte je trochu pootevřené, aby člověčina s iluzí vřkosouzla do vnějšího světa „plného svrabu a prašiviny“. Co dodat? „Slov je málo, slov je pár.“

Ať divadlo a lidé kolem něj žijí i ve třetím tisíciletí. Tak za rok zase tady!

Svatava Hejralová, předsedkyně PV KDG

P. S. Nestačí slova na poděkování za stovky hodin všech zúčastněných. Děkuji ji svým kamarádům v divadle a v celém Vysokém za obětavost a pracovitost. Ne máme se za co stydět! Jste dobří. Díky.

Závěrečné slovo poroty

Věnováno Alešku Němečkovi, scénografovi z Luže. Chlapovi, který miloval život, ženy, divadlo a černý kanadský humor, i když pravda poslední vtip před pár týdny se mu moc nepovedl. Ale kdo ví. Možná že ano. Nejspíš se na druhém břehu času zase ohromně baví.

TÝDEN A DEN trval XXXII. Krakonošův divadelní podzim.

TÝDEN A DEN jsme večer usedali v divadelním sále a ráno se setkávali na rozborových seminářích. Po obědě jsme si mohli ve Větrníku přečíst recenze lektorů, diváků a frekventantů Kopru, což v kontextu dění bylo důležité pro porovnání zážitků, postojů, názorů.

Nuže, pojďme se ohlédnout za TÝDNEM A DNEM v náruči KRAKONOŠE. Celkem bylo uvedeno 11 inscenací. Divadélko Na Peróně Praha s „Šípkovou Růženkou“ a V.A.D. Kladno s „Rozpaky zubaře Svatopluka Nováka“ byly hosty, takže o postup na Jiráskův Hronov 2002 se v soutěži ucházelo 9 venkovských divadelních souborů.

Divadelní klub Makov uvedl „Betlémskou hvězdu“ podle Jana Kopecného a Mojžíra Ballinga. Inscenace měla dvojí tvář, snad ve všech složkách. Oproti srozumitelnosti a čistotě jevištní řeči a zpěvu nebyl verš vždy významově akcentován. Také příběh a zpěvy příběhu nebyly spolu v harmonii, nýbrž stály vedle sebe. Stejně tak režijní koncepce frontálního ukazování a demonstrace až betlémského charakteru narážela na pokusy plasticky oživit a vyložit části situací. Také upřímnost a otevřenost interpretů se střetávala s monotónním temporytmem.

„Úklady lásky“ na motivy Ester Vilarové nabídl DS J. K. Tyl z Brodku u Přerova. Velmi komplikovaný, ale bravurně napsaný vícevýznamový text si soubor upravil pro své možnosti. Bylo by možné s úpravami polemizovat, ale vyjděme z viděného. Režie se příliš snažila nakročit divákům naproti a vše moc jevištně předpřipravovala. Tím v nás utlumila zvědavost a příběh zbavila tajemství. Hra o dvou ženách jednoho muže vypovídá o mnoha podobách vášně. Škoda že jsme nebyli svědky střetu dvou postojů proměňují-

noval je do děje zcela v duchu autora. Totéž se týká i noční cesty Paříží do hotelu, uskutečněné během přestavby. Temporytmus byl přesný, nedošlo k přehrávání u postav, ani k přešlápnutí v situacích. Důslednost v nadsázce byla přesná, tedy žádná šarže, ale vnitřní typová kázeň. Vše bylo motivováno, logicky divadelně provedeno, takže lze konstatovat, že divácký a divadelní zážitek byly shodné. Zažili jsme totiž propojení hlediště s jevištěm, přičemž oba prostory si navzájem předávaly vlny energie.

Hru Aldo Nicolaje „**Motýl ... motýl ...**“ zahrál Divadelní spolek Scéna Libochovice. Inscenace vykazovala koncepční neujasněnosti, které se promítly do všech výrazových prostředků. Už sám realizovaný text je důkazem jisté rozpolcenosti. Je výtečně seškrtán, ale konec je změněn zcela proti smyslu hry i proti poetice autora. Libochovičtí jsou soubor vybavený dovednostmi, tudíž lze očekávat, že v dalším díle neopominou mravenčí, ale zásadní práci, kterou je důsledné přečtení textu.

G. B. Show, brněnský hantec, muzikál a boledadický Divadelní spolek bratří Mrštíků. Výsledkem je ohňostroj „**Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zelnáku**“. Režisérka Alena Chalupová skvěle upravila text, v němž příhodně směřovala k G. B. Shawovi a do dvacátých let minulého století. Konkrétně je divadelní uvažování vidět ve vyznění hry, které je v kladném napětí mezi původním dramatem a muzikálem. Úprava umožnila souboru uplatnit všechny prostředky, kterými vládne, ke kompaktnímu sdělení, ať už jde o herce a jejich dovednosti nebo kostýmy, samu scénu a samozřejmě zpěv. Překvapením pro mnohé byla určitě funkce klavíru, který s přehledem nahradil celý orchestr. Byli jsme svědky procesu, v němž tvůrce stvořil své dílo v živém materiálu. A to jak v příběhu samém, tak ve způsobu, jak nám byl příběh vyprávěn. Je zřejmé, že inscenace je již fixována, pevně zakotvena v řádu, takže podrží soubor i v okamžicích možné únavy. To se týká též situací v takzvaně lepší společnosti, kde jistota Boleradických není tak zřejmá jako v situacích na ulici či uvnitř profesorova domu. Těžko už cokoliv dodat, leda si vypůjčit slova Dušana Zakopala: Přijeli – sehráli – získali diváka.

Ať žije XXXIII. Krakonošův divadelní podzim a ať je mu pán hor opět laskavě nakloněn.

Mgr. Vladimír Zajíc, předseda poroty

*Na návrh odborné poroty Krakonošova divadelního podzimu,
národní přehlídky venkovských divadelních souborů 2001,
jsou udělena tato čestná uznání:*

- Kristýně Duškové za roli anjela ve hře Jana Kopeckého a Mojmíra Ballinga
Betlémská hvězda
- Františku Sedliskému za roli čerta ve hře Jana Kopeckého a Mojmíra Ballinga
Betlémská hvězda
- Jitce Moučkové za roli Geraldíny Barclayové ve hře Joea Ortona
Klíčovou dírkou
- Milanu Dostálovi za roli seržanta Matche ve hře Joea Ortona
Klíčovou dírkou
- Josefu Sýkorovi za roli Vševeda ve hře Ladislava Smoljaka a Zdeňka Svěráka
Dlouhý, Široký a Krátkozraký
- Václavu Slavíkovi za roli princezny Zlatovlásky ve hře Ladislava Smoljaka a Zdeňka Svěráka
Dlouhý, Široký a Krátkozraký
- Divadelnímu souboru Žlutíčan Žlutice za inscenaci hry Ladislava Smoljaka a Zdeňka Svěráka
Dlouhý, Široký a Krátkozraký
- Ivanu Hanušovi za roli uherského krále Ladislava IV. ve hře Oldřicha Daňka
Zdaleka ne tak ošklivá, jak se původně zdálo
- Martinu Hnykovi za roli kronikáře Jeana Froissarta ve hře Oldřicha Daňka
Zdaleka ne tak ošklivá, jak se původně zdálo
- Františku Zahrádkovi za roli Ernesta Rédillona ve hře Georgese Feydeaua
Ten, kdo utře nos
- Michalu Pivoňkovi za roli Edmonda Pontagnaca ve hře Georgese Feydeaua
Ten, kdo utře nos
- Janu Korábovi za roli plukovníka Jana Špičky ve hře podle G.B. Shawa
Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zeliáku
- Radkovi Omastovi za roli profesora Jindřicha Hradského ve hře podle G.B. Shawa
Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zeliáku
- Mileně Karberové za hudební doprovod ve hře podle G.B. Shawa
Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zeliáku
- Anně Uherkové za návrhy kostýmů ke hře podle G.B. Shawa
Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zeliáku

*Na návrh odborné poroty Krakonošova divadelního podzimu,
národní přehlídky venkovských divadelních souborů 2001,
jsou uděleny tyto ceny:*

- Pavlu Petrželkovi za roli dr. Prentice ve hře Joea Ortona
Klíčovou dírkou
- Josefu Hejralovi za roli Chóru ve hře Oldřicha Daňka
Zdaleka ne tak ošklivá, jak se původně zdálo
- Václavu Kunešovi za roli sluhy Géroma ve hře Georgese Feydeaua
Ten, kdo utře nos
- Haně Žákové za roli Maggy Soldignacové ve hře Georgese Feydeaua
Ten, kdo utře nos

cích se jednáním pod tlakem proudu stále nových informací, ale ocitli se spíše uvnitř hádky.

DS Hudradlo Zliv ukázalo, jak má zpívat „**Slavík**“ Miroslava Slavíka a H. Ch. Andersena. Trylkovat podle inscenace na téma, jak by měla vypadat dramatická výchova a výchova divadlem v Čechách, by šlo ad libitum. Přípravenost a vybavenost dětí schopných hrát si na příběh a hrát příběh, hrát v prostoru a hrát si s prostorem je bezpříkladná. To, jak Slavík v inscenaci používá chování v kombinaci s jednáním, jak v textu a pak v realizaci střídá výrazové prostředky epické a dramatické a jak používá prostředky loutkového divadla, může otevřít dvířka poznání pro mnohé soubory dospělé.

Když už byla řeč o chování a jednání v jevištní situaci, podívejme se na **“Zdaleka ne tak ošklivou, jak se původně zdálo”** Divadelního spolku Krakonoš z Vysokého nad Jizerou. Inscenaci nelze upřít invenci, pouze je otázkou, zda byla zaměřena na správný cíl. Čtyři historické příběhy používají dějinná fakta pouze jako obal, pod nímž se skrývá plastický život. Touhy, osamění, boje a bolesti dávných osobností jsou stejné jako ty naše. Daněk byl erudovaný člověk, který k zobrazení tématu nepoužil historické paralely náhodně. Například klíč k situaci mezi královnou Filipou a pisárem Froissartem je ve dvojí tváři bitvy u Kresčaku, té skutečné v kronice, a té v srdci královny. Je o samotě v duši po prohrané bitvě o muže, o potřebě lásky fyzické, přes kterou lze nalézt duchovní rovnováhu a sebejistotu. Stalo se však, že všechny příběhy spíše nabídly obrázek historický, a tak místo jednání šlo častěji o chování dané vnějšími dějinnými podmínkami. Nešlo o ženu v historické postavě, ale o chování historické postavy. Nesnadný herecký úkol Svatavy Hejralové čtyřikrát se proměnit byl tak naplňován především chováním. Tím se stalo, že ji partneři – v okamžiku, kdy měli šanci jednat – přesáhli.

DS Žlutičan ze Žlutič zahrál pohádku pánů Smoljaka a Svěráka **“Dlouhý, Široký a Krátkozraký”**. Vyskytly se otázky po smyslu takovéto inscenace. Poukazovaly na to, že přejmutím poetiky divadla J.C. Žlutičan nepřinesl žádnou novou hodnotu, že jde o kopii. Soudím, že otázka je položena nepřesně, neboť texty autorské dvojice už v sobě mají zaklet inscenační princip tak razantně, že vydat se jinou cestou by znamenalo napsat jiný text. V případě Žlutičanu však bylo evidentní, že nekopíruje, ale s pokorou

a humorem nám znovu objevuje známou poetiku. Byli otevření, humor nevyráběli, ale vznikál mezi hledířtém a jevířtém. Co se textových a jevířtních inovací týče, byly provedeny v partnerském duchu českého génia. Právě ony inovace - včetně toho, že hrají ženy - opodstatňují uvedení této hry, jsou odůvodněním a přínosem. Źlutičtí jsou onou zlatou výjimkou potvrzující pravidlo, které nám jinak říká, že když dva dělají totéž, není to totéž.

Často se rozporuje divácký a divadelní ohlas, zážiték. Velmi často je slýchat: diváci se baví, tak co se vám (porotci) nelíbí. Ve skutečnosti se ukazuje, že promyšlená divadelnost, myšlení divadlem divácký zážiték umocňuje a rozšírjuje. Obě frašky, o nichž bude řeč, jsou ilustrací diváckého a divadelního zážitku. Velké Opatovice i Horšovský Týn mají zkušené hráče, poučnou režii a zacílený výklad. Účinnost na diváka však byla rozdílná. Nejde o to, že při Opatovických se divák zasmál každých 62 vteřin a Týnským co 46 vteřin. Jde o to, který ze souborů v důsledku rozkryl a pak naplnil žánr frašky. Je skutečností, že Horšovský Týn zvýšil divácký zážiték zážitkem divadelním, neboť jevířtně přesněji artikuloval, kdo co chce, jak toho dosahuje nebo nedosahuje a co nakonec dostane. Ne povrchně jen pro smích sám, ale vnitřně, pro smích a zážiték.

DS MSKS Velké Opatovice nám v „**Klíčové dířce**“ Joea Ortona nabídl frašku s ironickým politickým podtextem realizující se na porušování sexuálních tabu. Vzhledem k roku 2001 bylo jen dobře, že sexuální souvislosti byly zkráceny. Politikum úřednické fašizující moci doktora Rance mohla režie podtrhnout, neb tu důvěrně známe. Temporytmus inscenace je stabilní a přesný. Na druhou stranu týtž temporytmus způsobuje překotnost v řeči, takže srozumitelnost občas klesá a někdy v tempu zaniknou i pointy dířčích situací. Je vidět, že Opatovické baví hrát divadlo a snad lze říci, že snaha si zařadit a pobavit diváky dostala přednost před důslednějším stanovením, co která postava chce a jak před následky svých činů utíká. Tak paradoxně, ale zcela podle zákonů divadla, byl divácký zážiték oslaben.

Horšovský Týn a „**Ten, kdo utře nos**“ od Georse Feydeaua. Režie vyložila a uchopila zákonitosti frašky ve všech aspektech. Od hereckých prostředků až po řešení scény, kdy proměnná hierarchie vstupů v jednotlivých prostředích výrazně přispěla k exponování a pointování situací. Jestli režisér Václav Kuneš přídál vstupy paní Pontagnacové, zakompo-

Antonínu Korábovi za roli popeláře Alfréda Ďulínka ve hře podle G.B. Shawa

Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zelnáku

Ivě Hrabcové za roly Lízy Ďulínkové ve hře podle G.B. Shawa

Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zelnáku

Petru Žákovi a Janu Rosendorfskému za scénu ke hře Georgese Feydeaua

Ten, kdo utře nos

Jaromíru Břehovému za režii hry Ladislava Smoljaka a Zdeňka Svěráka

Dlouhý, Široký a Krátkozraký

Mirolavu Slavíkovi za hudbu, dramaturgii a režii hry podle H.Ch. Andersena

Slavík

Václavu Kunešovi za režii hry Georgese Feydeaua

Ten, kdo utře nos

Aleně Chalupové za režii hry podle G.B. Shawa

Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zelnáku

Divadelnímu souboru Hudradlo Zliv za kolektivní ztvárnění inscenace hry Mirolava Slavíka

podle H.Ch. Andersena **Slavík**

Divadelnímu souboru MKZ Horšovský Týn za inscenaci hry Georgese Feydeaua

Ten, kdo utře nos

Divadelnímu spolku bratří Mrštíků Boleradice za inscenaci hry podle G.B. Shawa

Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zelnáku

*Na návrh odborné poroty Krakonošova divadelního podzimu,
národní přehlídky venkovských divadelních souborů 2001,
bylo rozhodnuto o doporučení k výběru do programu Jiráskova Hronova 2002*

Na druhém místě:

Divadelní soubor Hudradlo Zliv s inscenací hry Mirolava Slavíka podle H.Ch. Andersena

Slavík

Na prvním místě:

Divadelní soubor MKZ Horšovský Týn s inscenací hry Georgese Feydeaua

Ten, kdo utře nos

*Na návrh odborné poroty Krakonošova divadelního podzimu,
národní přehlídky venkovských divadelních souborů 2001,
bylo rozhodnuto o nominaci do programu Jiráskova Hronova 2002*

Divadelní spolek bratří Mrštíků Boleradice s inscenací podle G.B. Shawa

Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zelnáku

Na základě vyhodnocení ankety je udělena cena diváka

Divadélku Na Peróně Praha za pohádku Šípková Růženka

